

Ringvirkninger av etablering av et nytt steinbrudd i Hjelmeland

Oslo Economics rapport 2025-114

Utarbeidet på oppdrag for Mibau Stema

Kontaktperson: Guro Landsend Henriksen / Partner

E-post: glh@osloeconomics.no

Tel: 928 04 648

osloeconomics

Innhold

1

Samlede økonomiske virkninger

I del 1 presenterer vi de samlede virkningene av et mulig nytt steinbrudd i Hjelmeland kommune.

2

Verdiskaping i Mibau Stema og inntekter til Hjelmeland

I del 2 presenterer vi verdiskaping og sysselsetting i Mibau Stema, og konsekvenser for Hjelmeland kommune som følge av etableringen av nytt steinbrudd.

3

Verdiskaping hos Mibau Stemas underleverandører

I del 3 dokumenterer vi hvordan steinbruddet vil påvirke verdiskaping og sysselsetting hos underleverandørene.

4

Verdiskaping i underleverandørenes verdikjeder

I del 4 redegjør vi for verdiskaping og sysselsetting i verdikjeden til Mibau Stemas underleverandører som følge av steinbruddet.

V

Vedlegg

I vedlegget har vi samlet mer informasjon om vår ringvirkningsmodell, metoden vi har brukt og kilder vi har benyttet.

1 SAMLEDE ØKONOMISKE VIRKNINGER AV NYTT STEINBRUDD

Nøkkeltall for virkninger ved etablering av nytt steinbrudd

SYSSELSETTING

185 årsverk hos Mibau Stema, underleverandørene og deres verdikjede

fordelt på:

80 årsverk hos Mibau Stema i Hjelmeland

63 årsverk hos underleverandører, hvorav 36 i Rogaland

42 årsverk i underleverandørenes verdikjeder, hvorav 4 i Rogaland

VERDISKAPING

334 millioner kroner i årlig verdiskaping hos Mibau Stema, underleverandørene, og nedover i verdikjedene

fordelt på:

132 millioner kroner i verdiskaping hos Mibau Stema

125 millioner kroner i årlig verdiskaping hos underleverandørene

77 millioner kroner i årlig verdiskaping nedover i underleverandørenes verdikjeder

INNTEKTER TIL HJELMELAND

14,5 millioner kroner årlig i inntekter til Hjelmeland kommune

fordelt på:

6 millioner kroner årlig i inntektsskatt fra flere bosatte

En halv million kroner årlig i eiendomsskatt

8 millioner kroner årlig i inntekter fra konsesjonskraft

Mibau Stema er en viktig hjørnesteinsbedrift i flere kommuner i Rogaland

STOR LEVERANDØR AV BYGGEMATERIALER

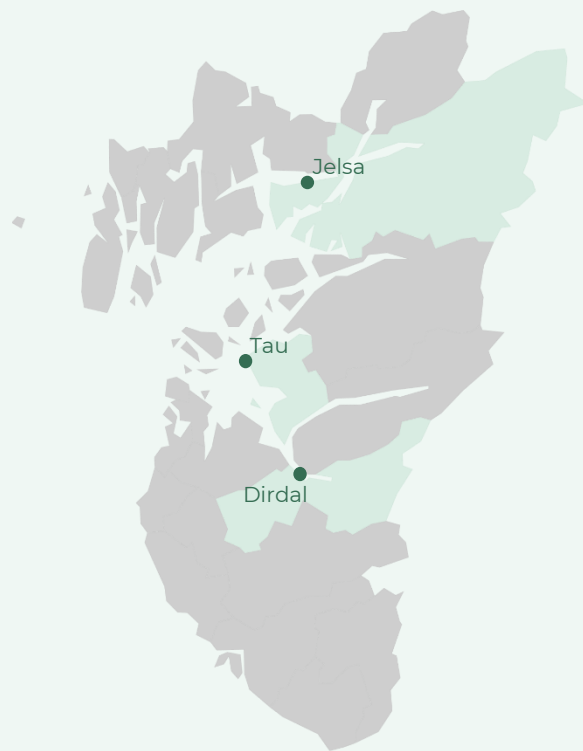
Mibau Stema er en av de største leverandørene av mineralske byggematerialer i Nord-Europa, med en produksjonskapasitet på 20 millioner tonn årlig. Steinbruddene produserer tilslag- og steinprodukter til forskjellige industrier, inkludert asfalt-, bygge- og betongindustrien. Selskapet har tre steinbrudd, som alle er lokalisert i Norge, og kan regnes som en hjørnesteinsbedrift på Jelsa (Suldal kommune), og har anlegg på Tau (Strand kommune) og i Dirdal (Gjesdal kommune).

EN VIKTIG HJØRNESTEINSBEDRIFT

Steinbruddet på Jelsa leverer alle typer tilslag, materialer for veikonstruksjon, vannbyggingsstein, offshorematerialer,

jernbaneballast og spesialapplikasjoner for forskjellige sektorer. Steinbruddet er det største i Norge og Europa, og har over 200 faste ansatte, i tillegg til over 20 læringer og traineer. Inklusiv underleverandører, entreprenører og vikarer er dette arbeidsplassen til over 340 personer.

Steinbruddet på Tau er mer spesialisert mot jernbanepukk. Dette er det tredje største i Norge, og produserer årlig 3,5 millioner tonn. I 2023 satte selskapet i gang et utvidelsesprosjekt som vil utvide deres produksjon til om lag 5 millioner tonn årlig. Anlegget har 75 faste ansatte, og 4 læringer. Steinbruddet i Dirdal leverer stein til offshore-relatert arbeid, som årlig produserer om lag 1 million tonn. Anlegget har 13 fast ansatte og 1 læring.

Denne rapporten belyser **virkningene av et nytt steinbrudd** i Hjelmeland kommune

DET PLANLEGGES FOR ET NYTT STEINBRUDD

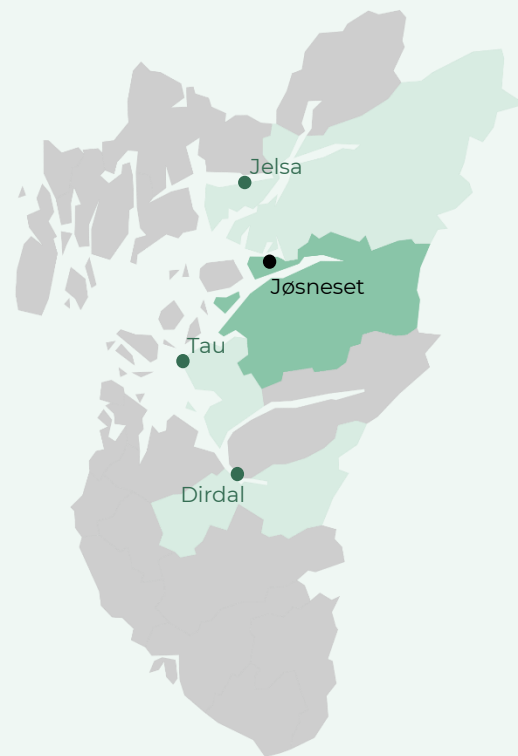
Mibau Stema planlegger nå å etablere et nytt steinbrudd på Jøsneset i Hjelmeland kommune. Etableringen vil innebære store investeringer. Deretter vil steinbruddet være i drift i om lag 50 år.

STEINBRUDDET VIL SKAPER ØKONOMISKE VIRKNINGER

Hvert år steinbruddet er i drift, vil virksomheten sysselsette 80 årsverk, personer, levere overskudd til eiere og foreta betydelige kjøp av varer og tjenester. En stor andel av vare- og tjenestekjøpene vil være fra leverandører i Rogaland, noe som igjen bidrar til økt sysselsetting og overskudd hos underleverandørene, og nedover i underleverandørenes verdikjeder. Verdiskapingen vil bidra til økte inntekter til Hjelmeland kommune.

DENNE RAPPORTEN BELYSER VIRKNINGENE

Oslo Economics har fått i oppdrag fra Mibau Stema å anslå hva som kan bli de økonomiske virkningene av drift av et nytt steinbrudd, for Hjelmeland, Rogaland og nasjonalt. For å gjøre det har vi tatt utgangspunkt i en produksjon av 4 millioner tonn stein årlig, og lagt til grunn Mibau Stemas anslag for lønnsutgifter, energibruk og driftsresultat knyttet til dette produksjonsvolumet. Videre har vi benyttet data over alle Mibau Stemas 1400 underleverandører i 2023 og 2024 for å gjøre anslag på hvordan varekjøpene fra et fremtidig steinbrudd vil fordele seg. Vi har benyttet Oslo Economics ringvirkningsmodell for å anslå virkningene av varekjøpene. Modellen er basert på sammenhengene i nasjonalregnskapet. Vi har brukt anslag for SSB og NVE for å beregne virkninger på næringsliv, skatt og kraftforbruk.

Steinbruddet kan årlig skape verdier for 334 millioner kroner, utløse 185 årsverk og 15 millioner i inntekter til Hjelmeland

SAMLET VERDISKAPING PÅ 334 MILLIONER

Vi anslår at etableringen av et nytt steinbrudd til sammen kan skape verdier for 334 millioner kroner årlig hos Mibau Stema, deres underleverandører og videre i verdikjedene. Steinbruddet kan utløse 185 årsverk, hvorav 120 i Rogaland.

Vi har undersøkt hvordan steinbruddet vil påvirke verdiskaping og sysselsetting for de ulike leddene i verdikjeden. I sammendraget av denne rapporten beskriver vi de samlede virkningene. I rapportens øvrige deler beskriver vi hvert enkelt ledd.

DIREKTE EFFEKTER FRA MIBAU STEMATA

Rapportens del 2 anslår vi at verdiskapingen hos Mibau Stema som følge av et nytt steinbrudd kan utgjøre 132 millioner kroner årlig. 92 millioner kroner fordeles til ansatte i form av lønn og 40 millioner kroner fordeles til kapitaleierne i form av driftsresultat. Noe av dette omfordeles til det

offentlige gjennom skatter. Vi anslår at steinbruddet vil utløse 80 nye årsverk i Mibau Stema, som betyr betydelig flere arbeidsplasser i Hjelmeland kommune.

Arbeidsplassene, næringsaktiviteten og kraftforbruket vil bidra til inntekter for Hjelmeland kommune. Vi anslår at dette kan utgjøre opptil 14,5 millioner kroner i året.

VERDISKAPING HOS UNDERLEVERANDØRENE

I del 3 anslår vi at verdiskapingen som skjer hos underleverandørene som følge av varekjøp fra Mibau Stema kan utgjøre 125 millioner kroner årlig. Særlig vil steinbruddet etterspørre maskiner og utstyr, bygg, tjenester og kraft. Mibau Stema kjøper en stor del av varene sine fra lokale leverandører, og importerer mindre enn sine konkurrenter. Underleverandører i Rogaland vil stå for 46 millioner kroner i verdiskaping. Vi finner at

steinbruddet vil utløse 63 årsverk hos underleverandørene, hvorav 36 i Rogaland.

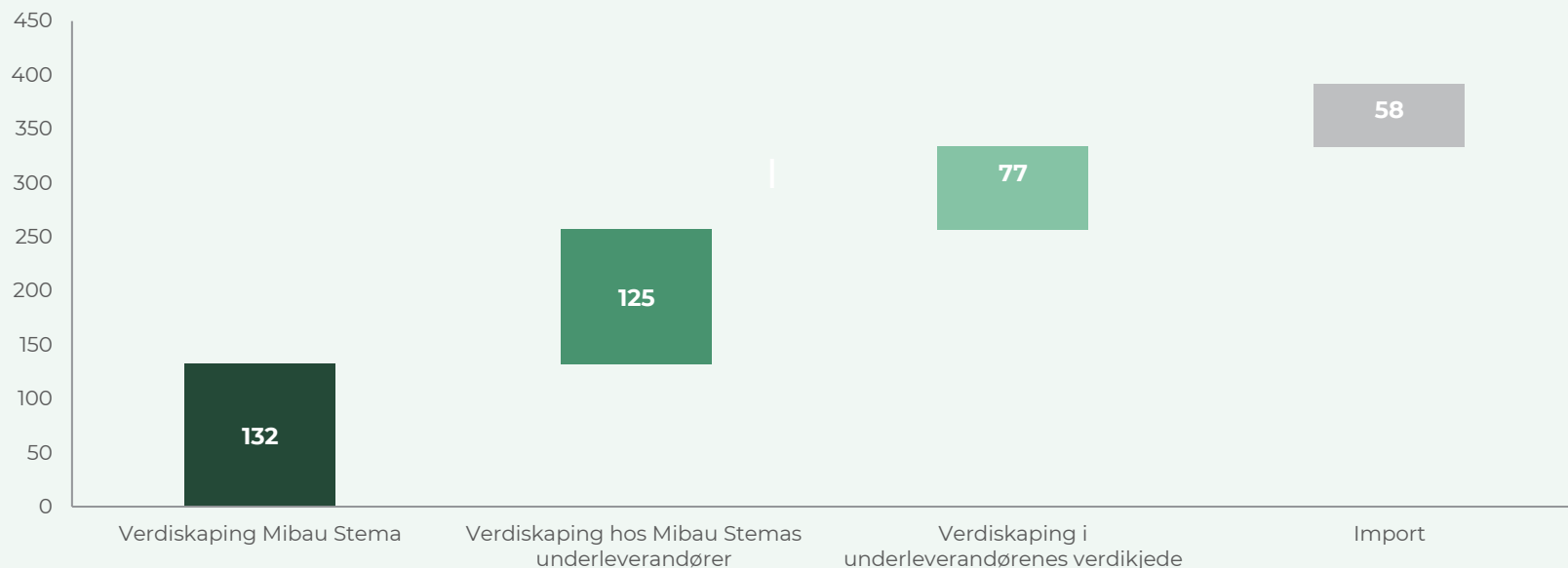
VERDISKAPING I VERDIKJEDEN

I del 4 anslår vi at det skapes verdier i underleverandørenes verdikjeder som følge av Mibau Stemas kjøp av varer og tjenester fra underleverandørene. Dette er estimert til å utgjøre 77 millioner kroner. Mye av verdiskapingen i verdikjeden skjer i petroleumsnæringen, eiendomsnæringene og i byggebransjen. Dette utøser ytterligere 40 årsverk i verdikjedene, hvorav fire i Rogaland.

Mibau Stema importerer en liten del av varekjøpene sine. Underleverandører og deres verdikjede kjøper imidlertid også innsatsfaktorer fra utlandet. Vi anslår at den samlede importen som følge av steinbruddet vil være på 58 millioner kroner.

Note: Med «verdiskaping», menes det som er det samfunnsøkonomiske overskuddet fra en produksjonsprosess, det vil si omsetning minus varekjøp. Dette kalles også *bruttoproduktet*. Vår måte å regne verdiskaping på kan sammenliknes direkte med verdiskapingstall nasjonalt, slik som bruttonasjonalprodukt (BNP)

Et nytt steinbrudd i Hjelmeland kan skape verdier for **334 millioner kroner årlig**, i Mibau Stema, hos underleverandørene og i deres verdikjede

186 millioner i samlet verdiskaping i Rogaland som følge av etableringen

Steinbruddet vil bidra til samlet verdiskaping på om lag 186 millioner kroner årlig i Rogaland. Kartet til høyre illustrerer den samlede verdiskapingen for hver kommune i Rogaland som følge av etableringen.

HJELMELAND

I Hjelmeland kommune, vil etableringen av steinbruddet skape verdier for 134 millioner kroner årlig for Mibau Stema. Disse vil fordele seg mellom lønnskakere og kapitaleiere, som får utbetalt henholdsvis 92 millioner kroner og 47 millioner kroner. I tillegg vil det skapes 5 millioner kroner i forbindelse med kjøp av varer og tjenester fra underleverandører.

STAVANGERREGIONEN

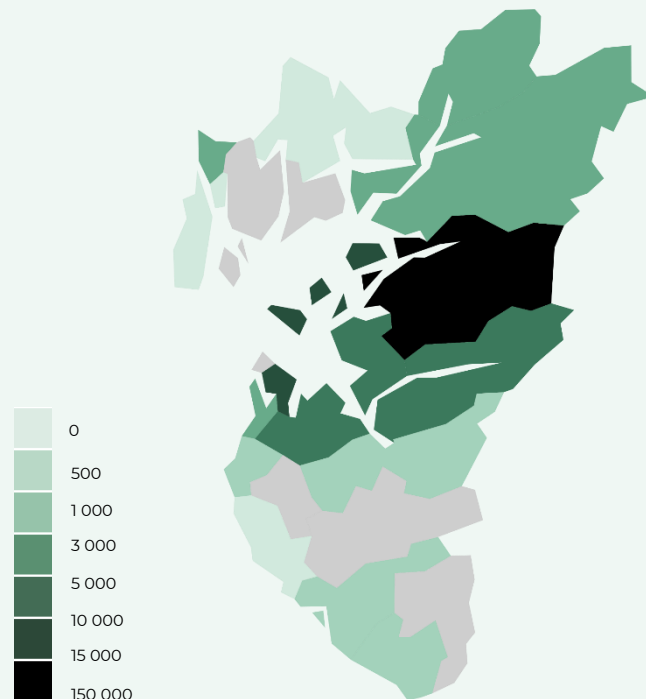
I Stavanger, Sandnes og Sola vil det skapes verdier for henholdsvis ti, syv og tre millioner kroner årlig, både som følge av økte varekjøp fra underleverandører og deres verdikjede.

NABOKOMMUNENE

En betydelig andel av underleverandøren vil skje i kommunene der Mibau Stema er lokalisert eller nabokommunene. I Strand, Suldal, Sauda og Gjesdal vil det skapes henholdsvis seks, fire, fire og halvannen millioner kroner.

ANDRE

I 12 kommuner i Rogaland vil det skapes verdier for over en million kroner som følge av etableringen. I Haugesund, Klepp, Sogndal og Eigersund vil det skapes verdier for henholdsvis tre, to, en og en million kroner.

Note: Tall i figuren i 1 000 kroner.

Etableringen av steinbruddet kan legge grunnlag for **185 nye årsverk** i Mibau Stema, underleverandørene og deres verdikjede

120 arbeidsplasser i Rogaland som følge av etableringen, 86 av disse i Hjelmeland

STEINBRUDDET VIL SKAPE ARBEIDSPLASSE

Vi estimerer at steinbruddet samlet sett vil utløse 185 årsverk hvert år hos Mibau Stema, underleverandørene og deres verdikjede. 80 av disse vil være ansatt i Mibau Stema. Vi anslår at varekjøpene fra Mibau Stema vil utløse 63 årsverk hos underleverandørene, og videre 42 årsverk i underleverandørenes verdikjede.

FLEST ARBEIDSPLASSE I HJELMELAND

Hjelmeland som hjemkommune for steinbruddet vil få flest arbeidsplasser, siden alle de 80 som anslagsvis vil tilsettes i Mibau Stema vil ha arbeidssted her. Dette vil øke sysselsettingen i privat sektor i kommunen med hele 8 prosent.

Det er også underleverandører lokalisert i Hjelmeland som vil få økt etterspørsel som følge av etableringen. Vi anslår at dette vil bidra til ytterligere seks årsverk i Hjelmeland.

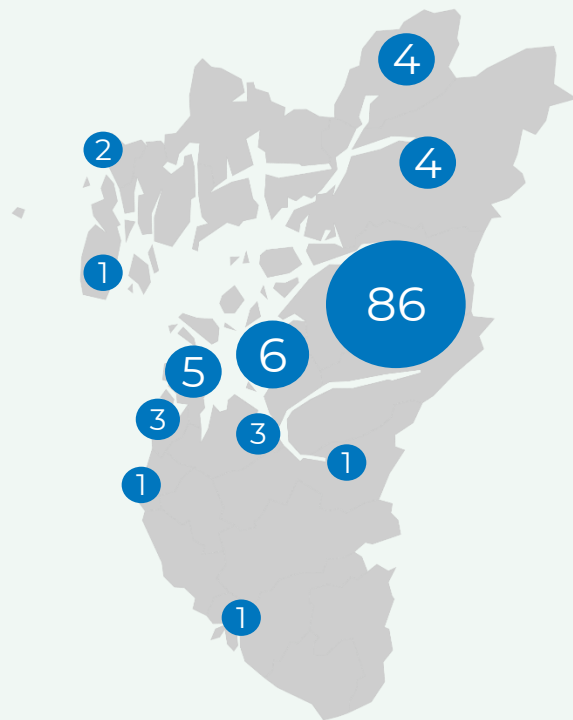
MANGE ARBEIDSPLASSE I ROGALAND

En stor del av underleverandørene er hjemmehørende i Rogaland. Hele 36 av de 63 årsverkene som utløses av underleverandørene vil ha arbeidssted i Rogaland, og 30 av disse vil være utenfor Hjelmeland.

Vi anslår at flere av disse vil komme der hvor det allerede i dag leveres mye til eksisterende steinbrudd. Vi forventer at det komme seks flere årsverk i årsverk i Strand, fire årsverk i Suldal, fire i Sauda og ett årsverk i Gjesdal.

Vi anslår videre Stavangerregionen vil få flere arbeidsplasser både som følge av aktivitet hos underleverandørene og i underleverandørenes verdikjede. Til sammen forventer vi fem flere årsverk i Stavanger, tre i Sandnes og tre i Sola kommune.

Til sammen utgjør arbeidsplassene i Mibau Stema, underleverandørene og deres verdikjede 120 årsverk i Rogaland.

Note: Tall i figuren er samlede utløste årsverk per kommune som følge av etableringen.

Over 14 millioner kroner i **inntekter til Hjelmeland kommune** som følge av etableringen

ØKT INNTEKTSSKATT

Flere sysselsatte i et nytt steinbrudd kan bety flere bosatte i Hjelmeland. Flere bosatte arbeidstagere vil bety mer skatteinntekter til Hjelmeland kommune

Vi anslå at Hjelmeland kommune kan få opptil 6 millioner kroner i økte inntekter som følge av økt inntektsskatt til kommunen.

ØKT EIENDOMSSKATT

Hjelmeland kommune krever i dag inn eiendomsskatt fra innbyggere og næringseiendom. Satsen for næringseiendom er 7 promille. Basert på regnskapstall for Mibau Stema anslår vi at det nye steinbruddet kan utløse eiendomsskatt til Hjelmeland kommune på om lag en halv million kroner

ØKTE INNTEKTER FRA SALG AV KONSESJONSKRAFT

Hjelmeland er en stor og viktig produsent av elektrisk kraft. Konesjonskraftregime sikrer at en del av kraftinntektene tilfaller kommunene. En etablering av steinbrudd i Hjelmeland kan gi økt kraftforbruk på om lag 14 GWh i året. Dette vil øke Hjelmeland sin andel av konsesjonskraften, og redusere fylkeskommunens tilsvarende. Vi anslår at økt salg av 14 GWh konsesjonskraft vil gi økte inntekter på om lag 8 millioner kroner med de forutsatte prisene.

8

millioner kroner årlig i inntekter fra konsesjonskraft

6

millioner kroner årlig i økt til inntektsskatt

0,5

millioner kroner årlig i økt eiendomsskatt

14,5

millioner kroner årlig i inntekter til Hjelmeland kommune

Note: Vi anslår kun økte inntekter, og tar ikke hensyn til eventuelle konsekvenser for utjevnningen i kommunenes inntektssystem.

2

VERDISKAPING OG
ARBEIDSPLASSE
HOS MIBAU STEMA
OG I HJELMELAND

Det planlagte steinbruddet i Hjelmeland vil **skape verdier for 132 millioner kroner** hvert år

LANGSIKTIG INVESTERING

Mibau Stema planlegger å etablere et nytt steinbrudd i Hjelmeland kommune i Rogaland. Steinbruddet vil være i drift i over 50 år.

Hvert år steinbruddet er i drift vil det skapes verdier som følge av produksjon og bruk av innsatsfaktorer.

STEINBRUDDET SKAPER VERDIER ÅRLIG

Vi anslår at selskapet vil skape verdier for om lag 134 millioner 2024-kroner hvert år steinbruddet er i drift. Verdier som skapes i virksomheten tilfaller de som jobber der i form av lønn, og de som eier virksomheten i form av overskudd.

I figuren til høyre har vi illustrert hvordan verdiskapingen på 132 millioner kroner i Mibau Stema er fordelt mellom lønnstakere og kapitaleiere. Lønnstagerne er estimert å få utbetalt om lag 92 millioner kroner av verdiene hvert år. Kapitaleierne får 40

millioner kroner hvert år. Overskudd utbetales enten i form av utbytte, eller bidrar til at kapitalen blir mer verd.

VERDISKAPINGEN FØRER TIL SKATTEINNTEKTER

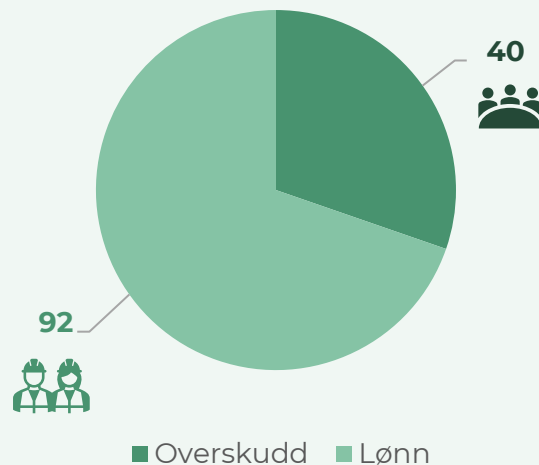
Noe av både lønnen og overskuddet overføres til staten i form av skatter. Dette er skatt på overskudd, (selskapsskatt og utbytteskatt), samt skatt på lønn (arbeidsgiveravgift, inntektsskatt). Dette finansierer offentlige tjenester, blant annet i Hjelmeland kommune. Videre i analysen ser vi på hvilke skatteinntekter som tilfaller Hjelmeland kommune og Rogaland fylkeskommune. Inntekter til staten er ikke anslått i analysen.

RINGVIRKNINGER KOMMER I TILLEGG

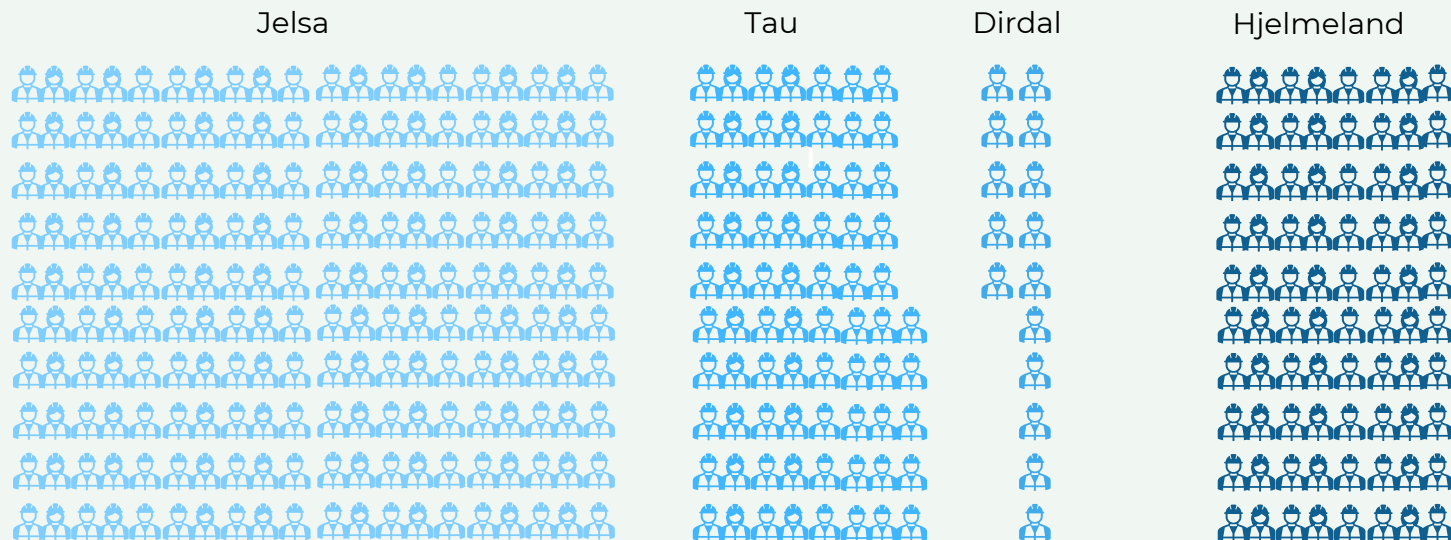
Produktene selskapet leverer vil ha stor verdi for de selskapet leverer til, og selskapet vil også foreta betydelige varekjøp. Dette kommer i tillegg til verdiskapingen fra selve steinbruddet.

132

millioner kroner i årlig verdiskaping

Et nytt steinbrudd kan føre til **80 nye arbeidsplasser** - Mibau Stema sysselsetter allerede over 300 årsverk i Rogaland

Note: I illustrasjonen ovenfor utgjør et ikon et årsverk. Kilde for antall årsverk ved de eksisterende anleggene er Mibau Stema.

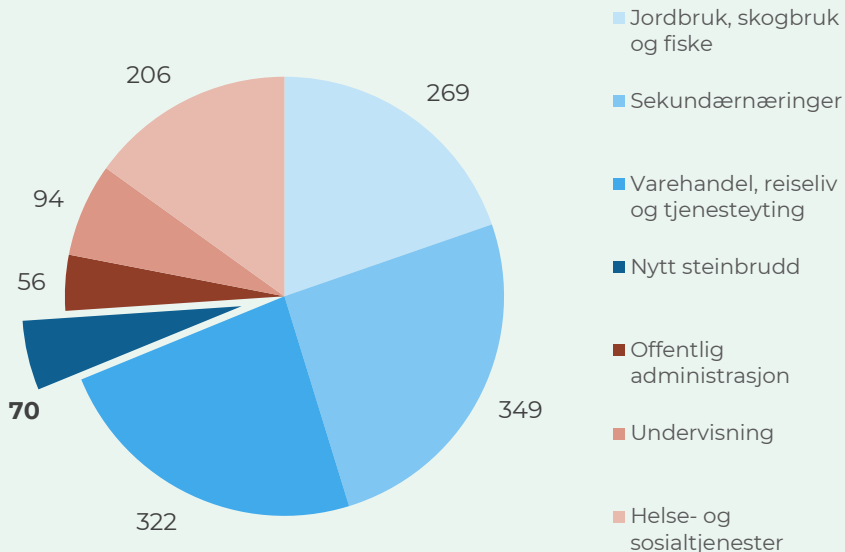
For Hjelmeland kommune vil et steinbrudd med 80 nye arbeidsplasser bety **8 % flere arbeidsplasser i privat sektor**

NÆRINGSLIVET I HJELMELAND KOMMUNE

Diagrammet til høyre illustrerer dagens fordeling av arbeidsplasser i Hjelmeland kommune. Hjelmeland har et variert næringsliv med sterke tradisjoner innen sjømatnæring, industri og andre sekundærnæringer samt ulike former for handel og tjenesteyting.

VIL BLI EN STOR ARBEIDSGIVER

Etableringen av et nytt steinbrudd i Hjelmeland kommune representerer en unik mulighet for lokal verdiskaping. Med 80 nye arbeidsplasser vil prosjektet øke sysselsettingen i privat sektor med hele 8 %, noe som gir et kraftig løft for næringslivet i regionen. Dette viser hvor stor betydning én større etablering kan ha for sysselsettingen i en distriktskommune.

Etableringen av steinbruddet kan gi Hjelmeland kommune over **8 millioner kroner i økte inntekter** fra konsesjonskraft

ØKT ANDEL KONSESJONSKRAFT TIL HJELMELAND KOMMUNE

Hjelmeland er en stor og viktig produsent av elektrisk kraft.

Konsesjonskraftregime sikrer at en del av kraftinntektene tilfaller kommunene, ved at kommunene får kjøpe rimelig kraft tilsvarende sitt eget alminnelige forbruk, oppad begrenset til en andel av den samlede produksjonen.

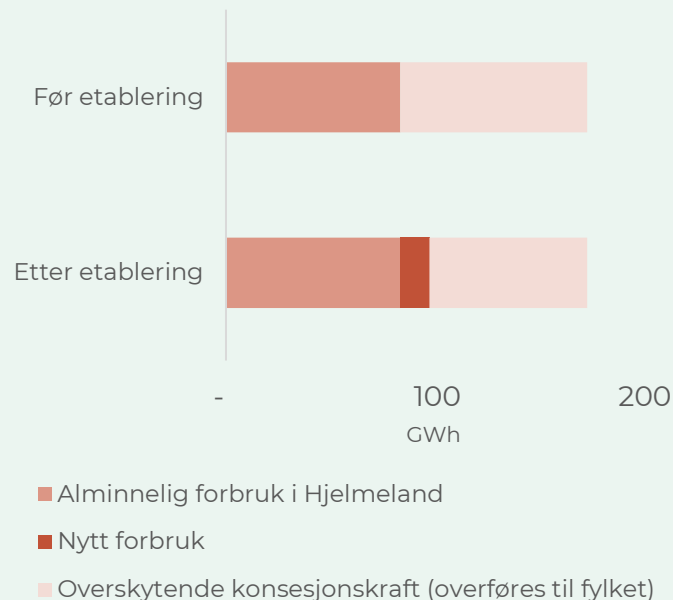
I Hjelmeland kommune har i dag rett på om lag 174 GWh. Det alminnelige forbruket utgjør 84 GWh. De resterende 90 GWh tilfaller Rogaland fylkeskommunene.

En etablering av steinbrudd i Hjelmeland kan gi økt kraftforbruk på om lag 14 GWh i året. Dette vil øke Hjelmeland sin andel av konsesjonskraften, og redusere fylkeskommunens tilsvarende.

KONSESJONSKRAFT GIR INNTEKTER

Kommunene som har rett på konsesjonskraft får kjøpe denne til en pris som NVE fastsetter. I 2025 var prisen 12,89 øre per kilowatttime (kWh). Kommunene kan deretter selge kraften på kraftmarkedet til markedspris. Hjelmeland kommune budsjetterte i 2024 med en markedspris på konsesjonskraften på 70 øre per kilowatttime.

Differansen på 57 øre per kilowatttime utgjør kommunens inntekt ved salg av konsesjonskraft. Økt salg av 14 GWh konsesjonskraft vil gi økte inntekter på om lag 8 millioner kroner med de forutsatte prisene. Anslaget er følsomt for kraftprisen.

Over 7 millioner i økte skatteinntekter til Hjelmeland kommune og Rogaland fylkeskommune

ØKT INNTEKTSSKATT TIL HJELMELAND

Flere sysselsatte i et nytt steinbrudd kan bety flere bosatte i Hjelmeland. Flere bosatte arbeidstagere vil bety mer skatteinntekter til Hjelmeland kommune

Vi anslå at Hjelmeland kommune kan få opptil 6 millioner kroner i økte inntekter som følge av økt inntektsskatt til kommunen.

Anslaget forutsetter at steinbruddet ansetter 80 nye årsverk, og at, og at disse bosetter seg i Hjelmeland kommune.

ØKT INNTEKTSSKATT IL ROGALAND

Fylkeskommunen får også en andel av inntektsskatten som de sysselsatte betaler. Dette gjør at fylkeskommunenenes inntekter også vil øke som følge av etableringen. Med 80 ansatte anslår vi at Rogaland fylkeskommune vil få om lag 1,3 millioner kroner i økte inntekter.

ØKT EIENDOMSSKATT TIL HJELMELAND

Hjelmeland kommune krever i dag inn eiendomsskatt fra innbyggere og næringseiendom. Satsen for næringseiendom er 7 promille. Basert på regnskapstall for Mibau Stema anslår vi at det nye steinbruddet kan utløse eiendomsskatt til Hjelmeland kommune på om lag en halv million kroner.

6,5

millioner kroner

i skatt til Hjelmeland kommune som følge av flere sysselsatte innbyggere og mer næringseiendom

1,3

millioner kroner

i inntektsskatt til Rogaland fylkeskommune som følge av flere sysselsatte innbyggere

3

VERDISKAPING HOS
MIBAU STEMAS
UNDER-
LEVERANDØRER

Mibau Stema **kjøper en stor del av varene sine fra lokale** og leverandører, og importerer mindre enn sine konkurrenter

KJØPER EN STOR DEL AV VARENE FRA LOKALE TILBYDERE

Vi har gjennomgått Mibau Stemas varekjøp i perioden 2023 og 2024, og sett på hvor de ulike leverandørene kommer fra. Vi finner at Mibau Stema i svært stor grad benytter seg av benytter seg av lokale og regionale underleverandører der det er mulig.

Særlig benytter de lokale og regionale underleverandører til å gjennomføre tjenester på anleggene. For spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet benytter de i størst grad leverandører fra Rogaland. Også for reparasjon, vedlikehold og installasjon av maskiner og utstyr bruker de hovedsakelig leverandører fra Rogaland.

IMPORTERER MINDRE ENN SINE KONKURRENTER

Vi finner også at andelen varer og tjenester som Mibau Stema importerer er svært lav. Kun 3 prosent av vare- og tjenestekjøpene er import.

Til sammenlikning er importandelen hos bedrifter i samme næring (petroleum, bergverksdrift og utvinning) er på om lag 21 prosent.

Den importen som faktisk forekommer er hovedsakelig fra spesialiserte leverandører fra andre europeiske land, som Spania, Frankrike, Nederland, Sverige og Danmark. Den viktigste driveren er imidlertid utveksling av tjenester med morselskapet i Tyskland.

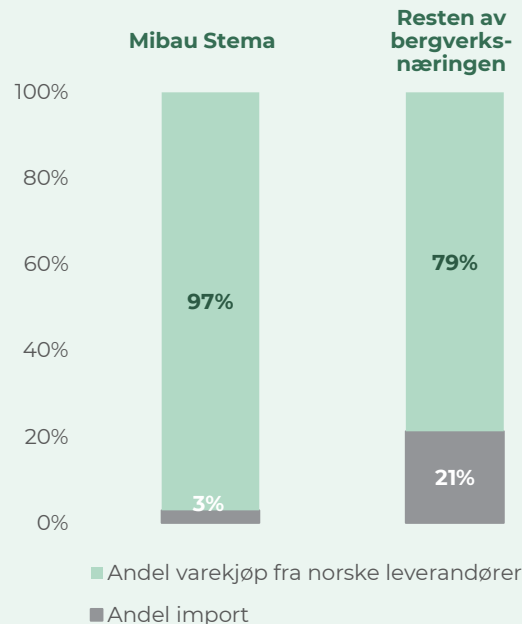

Foto forrige side: Mibau Stema

Kilde: Oslo Economics basert på innkjøpsdata fra Mibau Stema.

Varekjøpene fra steinbruddet vil gi grunnlag for verdiskaping på om lag **125 millioner kroner i andre næringer**

Varekjøpene fra steinbruddet vil legge grunnlag for verdiskaping i flere næringer. Her omtaler vi enkelte av de viktigste.

ENGROSHANDEL

De største varekjøpene vil komme fra bedrifter som driver engroshandel med maskiner og utstyr. Vi anslår at steinbruddet etterspørre maskiner, kjøretøy og utstyr for om lag 85 millioner kroner i året. Dette vil føre til verdiskaping på om lag 50 millioner kroner i året i de samme bedriftene.

BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET

Vi anslår at steinbruddet vil ha behov for spesialiserte bygg- og anleggstjenester for om lag 41 millioner kroner årlig. Her driver de største leverandørene med rivning og grunnarbeid, samt installasjon og kranvirksomhet. Flere av leverandørene av disse tjenestene er fra regionen rundt steinbruddet. Vi anslår at disse tjenestekjøpene vil føre til en verdiskaping på 13

millioner kroner årlig hos bygg- og anleggsbedriftene.

REPARASJON OG VEDLIKEHOLD

Steinbruddet vil trenge reparasjon og vedlikeholdstjenester for om lag 16 millioner i året. Flere leverandører fra regionen er godt posisjonert til å levere slike tjenester. Vi anslår at dette vil medføre verdiskaping på om lag 6 millioner kroner.

ELEKTRISK KRAFT

Vi anslår at et nytt steinbrudd vil trenge elektrisk kraft for om lag 9 millioner kroner årlig. Kraftnæringen er en næring med svært høy verdiskaping. Det vil bli 8 millioner kroner i verdiskaping som følge av kjøp av kraft.

KJEMISK INDUSTRI

6 prosent av vare- og tjenestekjøpene er knyttet til produksjon av kjemikalier og kjemisk utstyr, og hovedsakelig sprengstoff.

METALLVARER

Vi anslår at det vil kjøpes inn metall og varer fra metallindustrien i Norge for om lag 10 millioner i året. Dette gir grunnlag for 4 millioner i årlig verdiskaping.

FINANS, BANK OG FORSIKRING

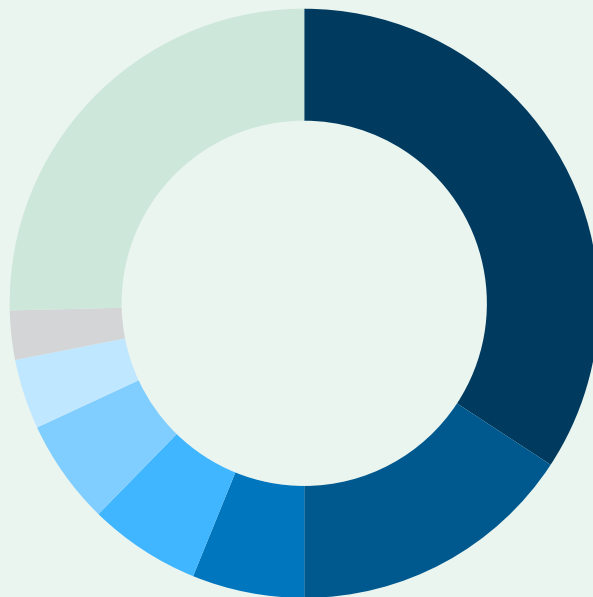
Steinbruddet vil anslagsvis etterspørre 6 millioner i forsikringstjenester og 3 millioner kroner i bank og finansieringstjenester. Til sammen vil dette gi grunnlag for 9 millioner kroner i verdiskaping i finansbransjen.

OFFENTLIG ADMINISTRASJON

Det vil også betales en del gebyrer og avgifter til det offentlige for tjenester knyttet til sertifiseringer og godkjenninger samt tjenester som renovasjon, havn og liknende. Dette vil bidra til verdiskaping på 5 millioner kroner.

Steinbruddet vil etterspørre maskiner og utstyr, bygg, tjenester og kraft. Dette gir ringvirkninger.

- Annet:** Det er også andre varer og tjenester et nytt steinbrudd vil etterspørre, tilsvarende om lag 66 millioner kroner i året
- Import:** Steinbruddet vil importere varer og tjenester for om lag 7 millioner kroner i året
- Kjemisk industri:** Steinbruddet vil kjøpe sprengstoff og andre produkter fra kjemisk industri for om lag 15 millioner kroner årlig.
- Metallvarer:** Vi anslår at det vil kjøpes inn metall og varer fra metallindustrien i Norge for om lag 10 millioner i året.

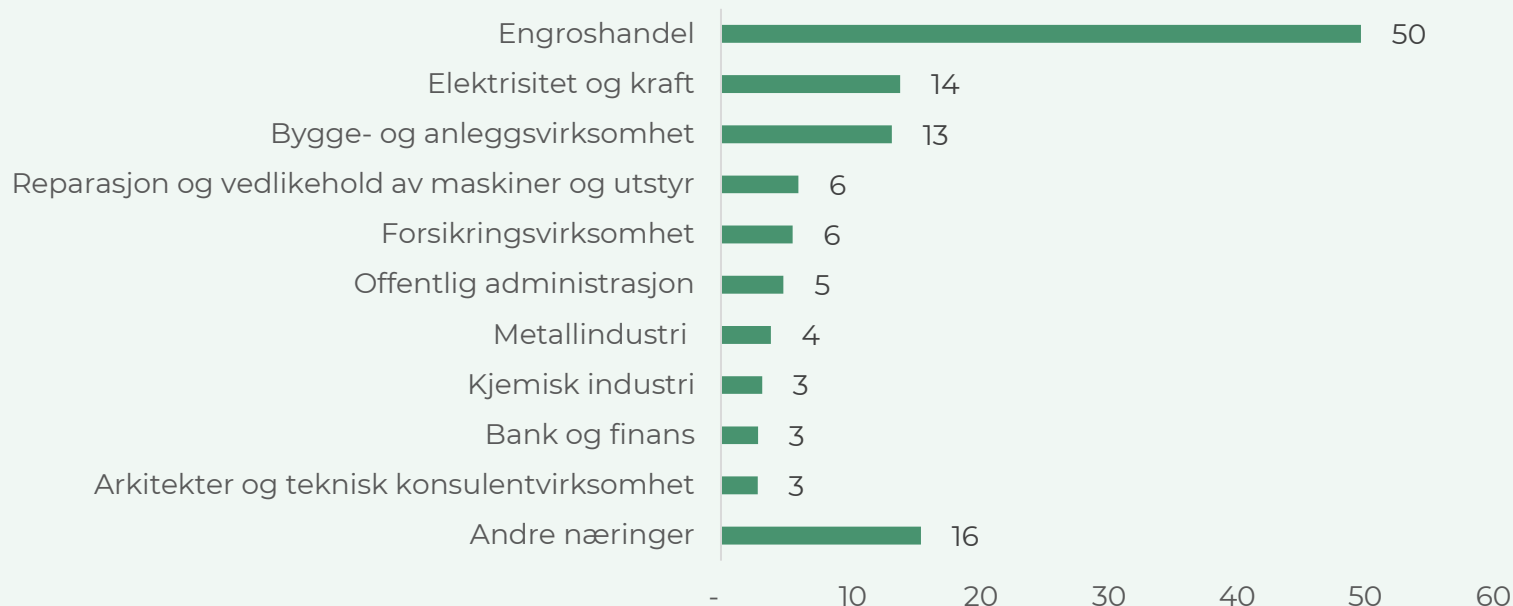

- Maskiner og utstyr:** Vi anslår at steinbruddet vil etterspørre om lag 85 millioner kroner i varer fra engrosforhandlere av maskiner, kjøretøy og utstyr.
- Bygg- og anleggsvirksomhet**
Steinbruddet vil ha behov for bygg- og anleggstjenester for om lag 41 millioner kroner årlig.
- Reparasjon og service:**
Steinbruddet vil trenge reparasjon og vedlikeholdstjenester for om lag 16 millioner i året.
- Elektrisitet:** Et nytt steinbrudd vil trenge elektrisk kraft for om lag 16 millioner kroner årlig

Kilde: Oslo Economics basert på innkjøpsdata fra Mibau Stema.

Note: De største sektorene målt i omsetning knyttet til varekjøp av Mibau Stema er valgt ut, hvor resten omfattes av andre næringer.

Varekjøpene fra steinbruddet vil gi grunnlag for verdiskaping på om lag **125 millioner kroner i andre næringer**

Underleverandører i Rogaland vil stå for om lag 46 millioner av verdiskapingen

EN STOR ANDEL AV VERDIEN SKAPES I ROGALAND

Varekjøpene fra steinbruddet vil bidra til verdiskaping hos underleverandører flere steder i landet, men fordi Mibau Stema har en høy andel lokale leverandører vil en høy andel av verdiskapingen skje hos leverandører i Rogaland.

Vi anslår at underleverandører i Rogaland vil stå for om lag 46 millioner kroner i verdiskaping årlig som følge av det nye steinbruddet.

Når vi legger til grunn at det nye steinbruddet vil benytte seg av den samme gruppen av 1 400 leverandører som Mibau Stema har i dag, kan vi anslå hvor verdiskapingen vil oppstå.

Vi ser at steinbruddets hjemkommune Hjelmeland og nabokommunene vil ha den høyeste andelen av verdiskapingen. I Hjelmeland kommune skapes 5 millioner kroner hos underleverandørene, hvorav

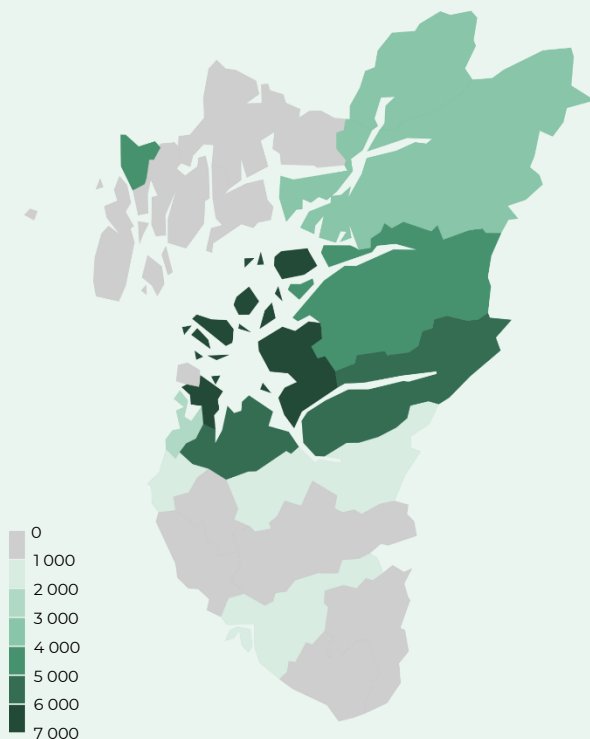
nesten alt til spesialisert bygg- og anleggsvirksomhet.

I Strand kommune skapes 6,5 millioner kroner hos underleverandørene, hvorav mest til metallindustrien. I Sandnes vil det skapes verdier for 5,8 millioner kroner

I Suldal kommune skapes 3,9 og i Gjesdal kommune skapes 1,3 millioner kroner hos underleverandørene.

Det skapes også verdier for om lag 6,6 millioner kroner årlig i Stavanger, mens det i Sola vil bli 2,5 millioner i verdiskaping. I Klepp kommune vil det bli 1,6 millioner i årlig verdiskaping.

I Haugesund vil det legges grunnlag for om lag 4,8 millioner kroner i årlig verdiskaping, særlig knyttet til distribusjon av kraftnett. I Eigersund vil det skapes verdier for 1,2 millioner kroner i året. I de resterende kommunene i Rogaland er verdiskapingen under en million kroner.

Note: Tall i figuren i 1 000 kroner.

Steinbruddet vil utløse **36 årsverk** hos underleverandørene i **Rogaland**

MANGE ARBEIDSPLASSE I ROGALAND

En stor del av underleverandørene er hjemmehørende i Rogaland. Hele 36 av de 63 årsverkene som utløses av underleverandørene vil ha arbeidssted i Rogaland.

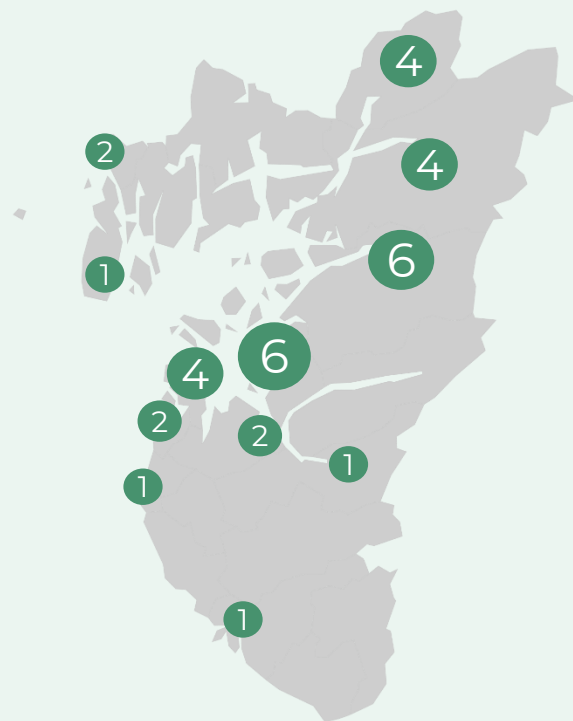
I Hjelmeland er det underleverandører som vil få økt etterspørsel som følge av etableringen. Vi anslår at dette vil bidra til ytterligere seks årsverk i Hjelmeland.

Vi anslår at det også vil utløses flere årsverk i hos underleverandører der hvor det allerede i dag leveres mye til eksisterende steinbrudd. Vi forventer at det komme seks flere årsverk i årsverk i Strand, fire årsverk i Suldal, fire i Sauda og ett årsverk i Gjesdal.

STAVANGERREGIONEN

Vi anslår videre Stavangerregionen vil få flere arbeidsplasser som følge av aktivitet hos underleverandørene. Til sammen forventer vi fem flere årsverk i Stavanger, tre i Sandnes og tre i Sola kommune.

I Haugesund vil det også utløses to årsverk, blant annet knyttet til drift av kraftnett.

4

VERDISKAPING I
VERDIKJEDEN TIL
UNDER-
LEVERANDØRENE

Etablering av steinbruddet bidrar til **verdiskaping i verdikjeden** til underleverandørene

SUMMEN AV LEDD VIDERE I VERDIKJEDEN

Mibau Stemas underleverandører kjøper også varer og tjenester fra sine leverandører, som igjen kjøper fra sine leverandører. Vi anslår hvordan dette bidrar til verdiskaping i 30 ledd i verdikjeden. For hvert ledd blir virkningen mindre og mindre, og nærmer seg i praksis null.

I det videre omtaler vi derfor summen av verdiskapingen som skjer i alle leddene nedover i verdikjeden samlet som *indirekte verdiskaping*. Dette er illustrert som alle de leddene som er

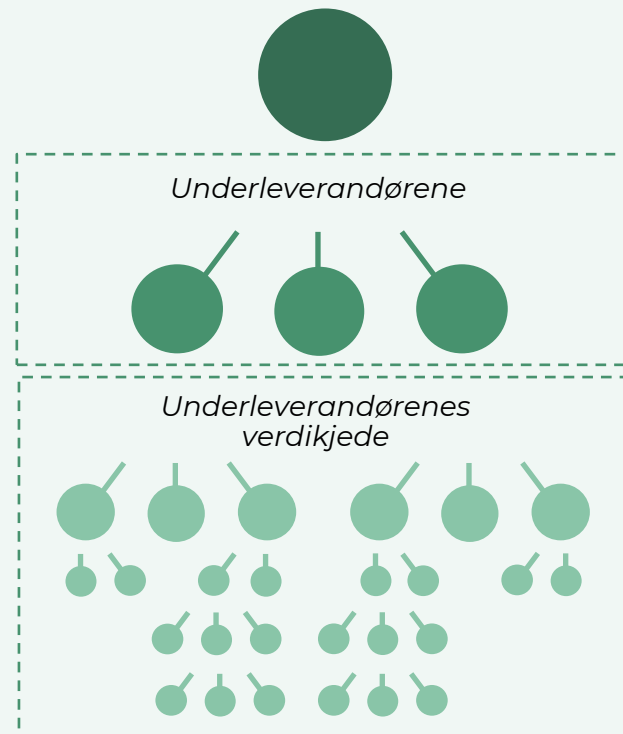
farget med den lyseste grønnfargen i figuren til høyre.

FORDELING PER NÆRING OG GEOGRAFISK

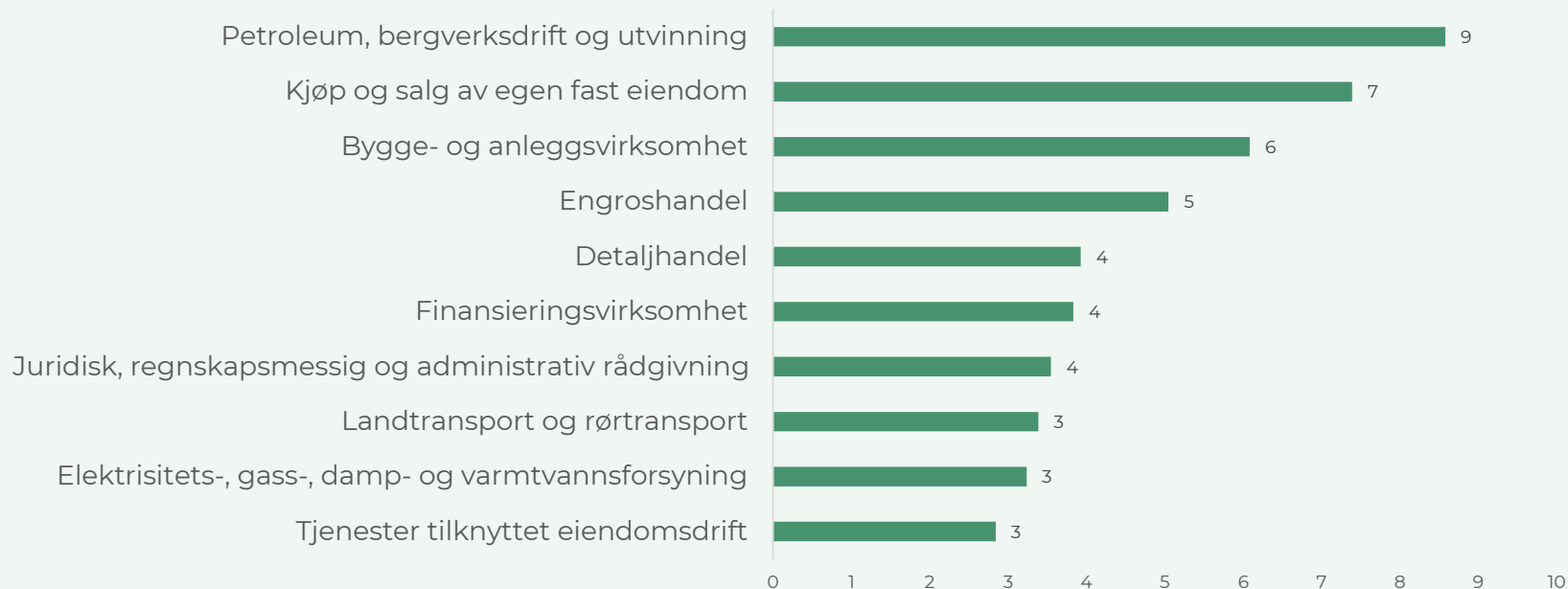
Vi summerer deretter hvilke næringer som de indirekte virkningene oppstår i, og i hvilke deler av landet de oppstår i.

Vår antagelse er at Mibau Stemas underleverandører handler i et nasjonalt marked. Den geografiske fordelingen av de indirekte virkningene tar utgangspunkt i hvor ulike kommuners andel av aktivitet i hver næring.

Mibau Stema

Steinbruddet danner grunnlaget for verdiskaping på om lag **77 millioner kroner** i underleverandørenes verdikjeder

Økt verdiskaping innen petroleum, eiendom og byggenæring

PETROLEUM OG BERGVERKSDRIFT

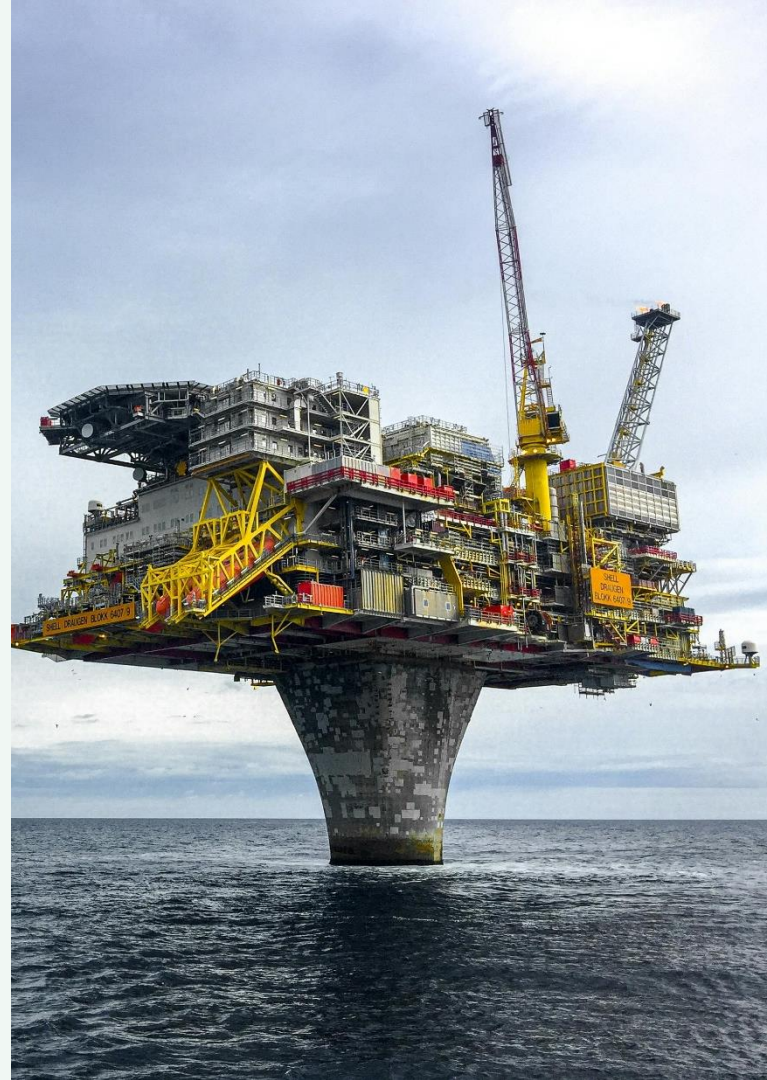
Det oppstår om lag 9 millioner kroner i verdiskaping i petroleums- og bergverkssektoren som følge av varekjøpene som skjer i verdikjeden til Mibau Stemas underleverandører. En del av dette knytter seg antageligvis til innkjøp av drivstoff som alle ledd i verdikjeden er avhengig av. Det kan også være innkjøp av naturgass i ulike deler av industrien, eller til bergverksprodukter i bygge- og anleggsbransjen. Petroleumssektoren er en svært lønnsom næring med en høy andel verdiskaping per omsatte krone. Dette gjør at selv moderate varekjøp fra denne sektoren gir høy verdiskaping. Petroleumssektoren er også en viktig del av norsk økonomi med mange forgreninger til andre sektorer, og er derfor en del av verdikjeden til underleverandørene.

EIENDOM

Eiendomsdrift er en viktig del av mange former for næringsvirksomhet, særlig næringsvirksomhet som trenger arealer og fysiske produksjonssteder. Eiendomsbransjen er derfor en viktig del av verdikjeden til underleverandørene, og står for om lag 7 millioner kroner i verdiskaping per år som følge av etableringen av det nye steinbruddet. Tjenester tilknyttet eiendomsdrift står for 3 millioner årlig.

BYGG- OG ANLEGGSTRANSJEN

Tilsvarende er bygg- og anleggsbransjen viktig for alle næringer som skal benytte seg av eiendom. Varekjøp fra Steinbruddets underleverandører vil derfor bidra til økt verdiskaping i bygg- og anleggsbransjen. Vi anslår at bygg- og anleggsbransjen vil skape verdier for 6 millioner kroner årlig som følge av etableringen.

Handel er viktig i verdikjeden til underleverandørene

ENGROSHANDEL

Varekjøpene fra aktører i underleverandørenes verdikjede bidrar til verdiskaping hos engrosforhandlere av kjøretøy, utstyr, maskiner og andre varer gjennom engrosforhandlere. Verdiskapingen hos bedrifter som driver engroshandel anslås til å øke med 5 millioner kroner i året som følge av etterspørsel fra det nye steinbruddet.

DETALJHANDEL

Detaljhandel er handel som foregår i dagligvareforretninger og fagforretninger. Detaljhandelen er en stor og viktig del av norsk økonomi med forgreninger til mange deler av økonomien. Etterspørselen fra underleverandørene vil bidra til verdiskaping i detaljhandelen på om lag 4 millioner kroner i året.

FINANS

Finansnæringen er en viktig tjenesteytende sektor som bidrar med forsikringstjenester, kapitalforvaltning, lån og banktjenester. Dette er viktig for alle deler av økonomien. Etableringen av steinbruddet vil bidra til verdiskaping på om lag 4 millioner kroner i finansnæringen årlig.

JURIDISK OG ADMINISTRATIV RÅDGIVING

Regnskapstjenester, advokattjenester og annen administrativ rådgiving vil skape verdier for om lag 4 millioner kroner som følge av etableringen av steinbruddet.

TRANSPORT

Transport etterspørres av alle næringer. Vi anslår at landtransporttjenester vil skape verdier for 3 millioner kroner årlig.

Verdikjeden til underleverandørene vil **skape verdier i hele landet**

VERDISKAPING I HELE LANDET

I verdikjeden til Mibau Stemas underleverandører vil det skapes verdier for om lag 77 millioner kroner årlig som følge av etableringen av steinbruddet.

Verdiskapingen skjer i hele landet.

Fordi verdikjeden inkluderer flere store næringer som har tyngdepunkt i ulike deler av landet, vil det oppstå verdiskaping de områdene i landet som er økonomiske tyngdepunkt.

HØY VERDISKAPING I OSLOMRÅDET

Viktigst av disse er økonomiske tyngdepunktene er Oslo. I Oslo vil det skapes verdier i verdikjeden for om lag 23 millioner kroner i året. Dette er særlig knyttet til bank- og finans, administrativ og juridisk rådgiving samt it- og kommunikasjonstjenester. I Bærum og

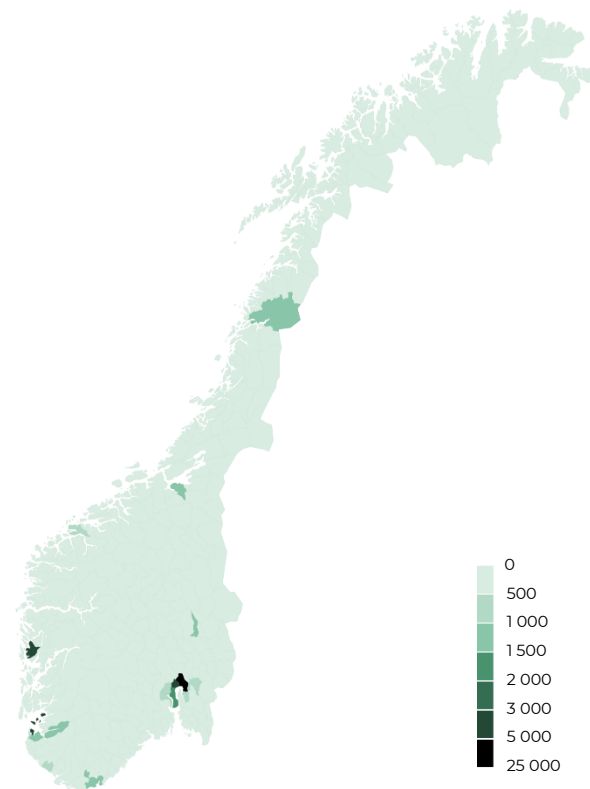
Asker vil det skapes verdier i verdikjeden for henholdsvis om lag 4 og 1 millioner kroner, knyttet til tjenestevirksomhet for eiendomsnæringen, telekommunikasjon og teknisk konsulentvirksomhet.

BERGEN OG ANDRE REGIONALE BYER VIKTIGE

I Bergen vil det skapes verdier for i overkant av tre millioner kroner. I Trondheim, Kristiansand og Hamar vil det skapes verdier for i overkant av en million kroner årlig i verdikjeden.

VIRKNINGER I VERDIKJEDEN FOR METALL

Vi anslår at det også vil skapes verdier i verdikjeden for nesten en million kroner i Rana. Dette er knyttet til gruen til selskapet Rana Gruber ASA, som er viktig leverandør av råstoff til verdikjeden for metall.

Note: Tall i figuren i 1 000 kroner.

Verdiskaping for 8 millioner kroner i verdikjedene i Rogaland

EN STOR ANDEL AV VERDIEN SKAPES I ROGALAND

Vi estimerer at 8,4 millioner kroner vil skapes i Rogaland. Dette tilsvarer omtrent 10 prosent av verdiskapingen som skjer nedover i underleverandørenes verdikjeder. Rogalands andel av verdiskapingen i verdikjeden er omtrent lik Rogalands andel av verdiskapingen i landet for øvrig.

STAVANGER VIKTIG MOTOR

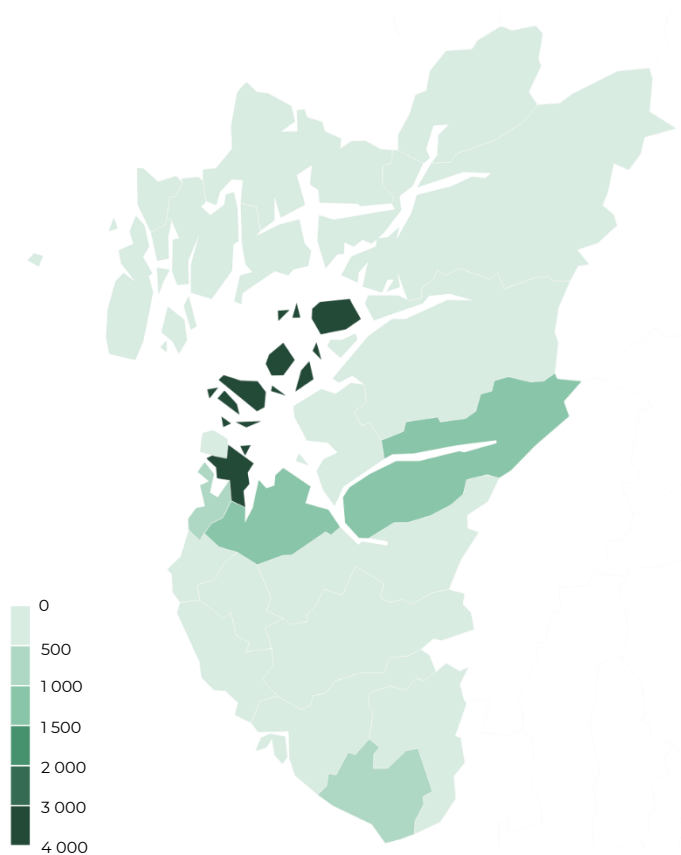
I Stavanger skapes det verdier i verdikjeden for om lag 3,7 millioner kroner i året. Dette er særlig knyttet til petroleum, bergverksdrift og utvinning.

SANDNES OG SOLA

I kommunene Sandnes og Sola skapes det verdier i verdikjeden for om lag en million kroner. Begge steder er tjenester til petroleumsnæringen en viktig bidragsyter til verdiskapingen. Det er også verdiskaping innen bygg og anleggsvirksomhet.

FLERE MINDRE KOMMUNER

Det vil også skapes verdier i de mindre kommunene i Rogaland. I kommunene Sokndal, Vindafjord, Suldal og Haugesund oppstår det verdiskaping på et par hundre tusen kroner i verdikjeden fra Mibau Stemas underleverandører.

osloeconomics

www.osloeconomics.no

Vedlegg

Nærmere om datakilder og metode

Vår ringvirkningsanalyse er en studie av hvor verdiskaping oppstår og hvordan verdiskapingen fordeler seg

HVA RINGVIRKNINGSANALYSER KARTLEGGER

En ringvirkningsanalyse er et verktøy som brukes til å identifisere hvilke selskaper og næringer som bidrar til verdiskapingen i en økonomi, og til å forstå hvordan aktivitetene i ulike sektorer påvirker hverandre.

Det er flere grunner til at det er interessant å analysere ringvirkningene av et selskap eller en etablering. Man kan undersøke hvordan underleverandører eller andre næringer påvirkes av et selskap. For eksempel kan en analyse av Mibau Stema avdekke hvilke underleverandører og næringer som er tett knyttet til selskapet, og som påvirkes av økt produksjon eller sysselsetting. Dette kan være nyttig informasjon for beslutningstagere som skal veie positive og negative virkninger ved for eksempel et naturinngrep eller en investering i et samferdselsprosjekt.

VERDISKAPING SOM MÅLESTOKK

I økonomifaget bruket begrepet «verdiskaping» som målestokk på det samfunnsøkonomiske overskuddet fra økonomisk aktivitet. Denne målestokken kan brukes på en bedrift, en sektor eller for hele økonomien. Verdiskaping skjer når ressurser omdannes til produkter eller tjenester som har høyere verdi enn innsatsfaktorene.

Verdiskapingen i et steinbrudd er derfor lik verdien av steinen (produksjonsverdien) minus varekostnadene som inngår i produksjonen (produktinnsatsen). Det som er igjen defineres som bruttoproduktet til virksomheten. Summen av bruttoproduktet til alle virksomheter i et land kalles brutto nasjonalprodukt (BNP).

Fordi vi bruker samme definisjon av verdiskaping som Statistisk sentralbyrå bruker i nasjonalregnskapet, kan verdiskapingen vi finner sammenliknes direkte med nasjonale BNP-tall.

FORDELINGEN AV BRUTTOPRODUKTET

Verdiskapingen deles i hovedsak mellom arbeidstagerne og kapitaleierne. Arbeidstagerne får lønn og pensjonsopptjening. Eierne av kapitalen deler driftsresultatet. Fremmedkapitaleiere (lånegivere) får renter, mens eiere av egenkapital får overskuddet fra virksomheten.

I realiteten omfordeles en del av verdiskapingen fra både arbeidstagerne og kapitaleiere til det offentlige gjennom skattlegging. Det er ikke trukket fra i de tallene vi oppgir i analysen av verdiskaping. I noen næringer er det omfattende næringsskatter og næringssubsidier, som må hensyntas. Det er ikke relevant i dette prosjektet.

Kapitalutstyret til bedrifter blir gradvis utslitt og mindre verdt. Dette kompenseres for i bedriftens regnskap i form av *avskrivinger*, eller i nasjonalregnskapet i form av *kapitalslit*. Dersom vi trekker kapitalslit fra bruttoproduktet står vi igjen med nettoproduktet. Dette er ikke et like vanlig begrep som bruttoprodukt.

Vår modell for å beregne direkte og indirekte verdiskaping

DIREKTE VERDISKAPING

De direkte virkningene av utbyggingen av et nytt steinbrudd oppstår i selskapet som skal eie og drifte steinbruddet, Mibau Stema. Verdiskapingen er lik den antatte omsetningen minus de antatte varekjøpene. Vi bruker nøkkeltall for lønnskostnader og driftsresultat for å fordele verdiskapingen mellom arbeidstagere og kapitaleiere, og legger arbeidskraftskostander til grunn for å anslå årsverk.

INDIREKTE VERDISKAPING HOS UNDERLEVERANDØRER

Vi beregner deretter hvilken verdiskaping som oppstår hos underleverandører som følge av varekjøp fra Mibau Stema. Dette er en indirekte virkning. Vi har svært detaljert data over varekjøp fra Mibau Stema for 2023 og 2024. Vi kan koble disse med tall i vår regnskapsdatabase for å finne verdiskaping hos underleverandørene. Vi benytter underleverandørenes adresse til å fordele verdiskapingen og sysselsettingen geografisk.

Vi har anslått årsverk ved å bruke gjennomsnittlige arbeidskraftkostnader. Det er også noe usikkerhet knyttet til nøyaktighet i offentlig tilgjengelig regnskapsinformasjon.

INDIREKTE VERDISKAPING I VERDIKJEDEN

Underleverandørene kjøper i sin tur inn varer og tjenester som legger grunnlag for indirekte verdiskaping i sin verdikjede. For å beregne verdiskapingen fra hele denne verdikjeden anvendes kryssløpstabeller utarbeidet av Statistisk Sentralbyrå. Disse tabellene inneholder gjennomsnittlige varekjøp og import for ulike næringer. Dette gjør at vi per næring kan kjøpes varer fra kan beregne bruttoprodukt, og varekjøpene kan fordeles videre. Denne prosessen fortsetter teoretisk sett ad infinitum, men med avtagende effekt for hvert ledd. Summen av verdiskapingen i alle disse leddene utgjør de indirekte virkningene i underleverandørenes verdikjede.

For å analysere hvordan de indirekte virkningene i

verdikjeden fordeler seg geografisk har vi antatt at verdiskapingen som oppstår i hver kommune som følge av utbyggingen av steinbruddet er lik summen av kommunens andel av verdiskaping fra alle næringer som følge av steinbruddet. Vi antar med andre ord at verdikjedene er nasjonale, og at etterspørselen i verdikjeden ikke er knyttet til avstanden til Mibau Stemmas anlegg eller underleverandørene. Det er usikkerhet knyttet til den geografiske fordelingen av verdiskaping i verdikjeden.

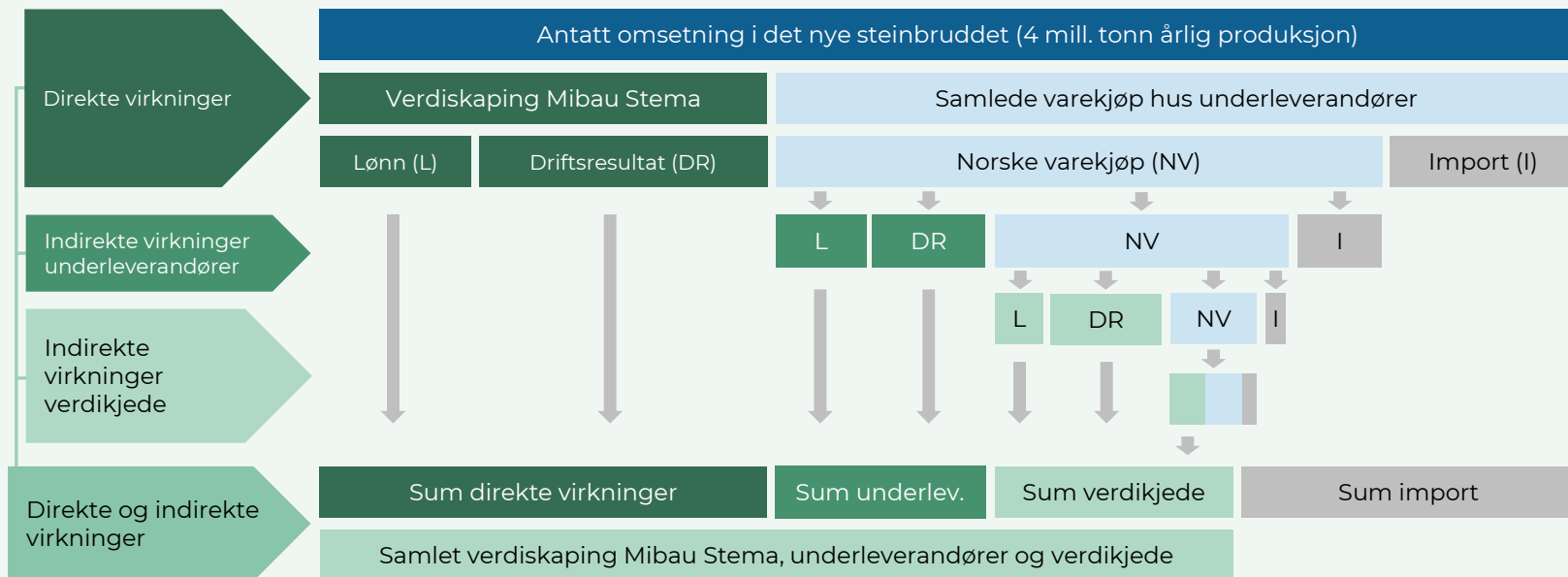
ALT SUMMERER SEG TIL OMSETNINGEN

Samlet sett vil direkte virkninger, indirekte virkninger hos underleverandører og i verdikjeden og import tilsvare den totale omsetningen for steinbruddet vi ser på virkningene av. Vi benytter ingen multiplikatorer eller medregner noen andre effekter som blåser opp virkningene vi rapporterer på.

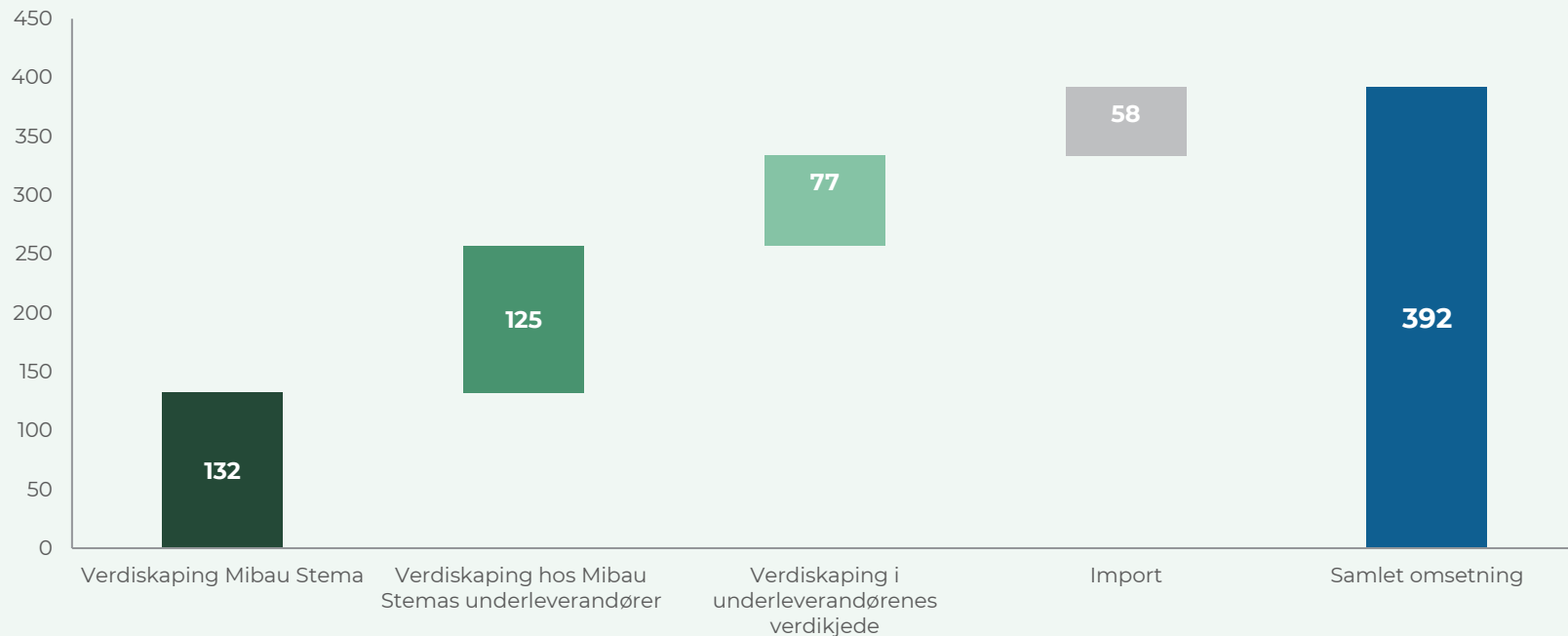
En illustrasjon av oppbyggingen av modellen er gitt i figurene som følger.

Metode for å beregne direkte og indirekte verdiskaping

Analysen vår tar utgangspunkt i anslag for forventet produksjon hos Mibau Stema, data over varekjøp hos underleverandører fra 2023 og 2024 samt kryssløpstabeller fra SSB

Summen av direkte og indirekte verdiskaping og import er lik omsetningen ved steinbruddet.

Kilder

Anslag på produksjon og varekjøp

Mibau Stema. (u.d.) Prognoser for nytt steinbrudd. Bearbeidet av Oslo Economics.

Mibau Stema. (u.d.) Data for varekjøp 2023 og 2024. Bearbeidet av Oslo Economics.

Anslag på verdiskaping og årsverk som følge av varekjøp i verdikjeden

Oslo Economics ringvirkningsmodell basert på nasjonalregnskapet og regnskapsdata fra virksomhetsregisteret

SSB (2025) tabell 09170: Nasjonalregnskap: Produksjon og inntekt, etter næring.

Skatt og næringsstruktur i Hjelmeland kommune

SSB (2025) tabell 13472: Sysselsatte per 4. kvartal, etter næring.

Finansdepartementet (2025) Prop 1 LS. Regjeringens forslag til skatter og avgifter for 2026.

Konsesjonskraft

NVE (2025a). *Rapporter om konsesjonsavgifter og konsesjonskraft*. Besøkt 03.12.2025. Tilgjengelig:

[Rapporter om konsesjonsavgifter og konsesjonskraft - NVE](#)

NVE (2025b). *Energibruk i kommuner*. Besøkt 03.12.2025. Tilgjengelig:

<https://www.nve.no/energi/energisystem/energibruk/energibruk-i-kommuner/>

Hjelmeland kommune (2023). *Budsjett 2024 og handlingsplan 2024- 2027*. Omtale av konsesjonskraft på side 29. Tilgjengelig:

<https://www.hjelmeland.kommune.no/tema/planar-og-kunngjeringar/planar-og-styringsdokument/budsjett-okonomiplan-og-arsmelding/vedtatt-budsjett-og-okonomiplan-2024-2027/>

